

Ἐνάλια καὶ ἔντιτλη μουσική

Νίκος Γριπονησιώτης

Τό κύμα δέν ἦταν «μελαγχολικόν» τὴν περασμένη Παρασκευή, στίς 10 τοῦ φετινοῦ Ὀκτώβρη. Τίς προηγούμενες μέρες ἡ ἄπνοια, ἡ συννεφιά καὶ τὰ μολυβένια νερά μοῦ θύμιζαν ὅσα ὁ Παπαδιαμάντης ὀνόμασε μελαγχολικά: πελάγια φῶτα, ἄντρα, ἄσματα, νέφη, πυροφάνια, εἰκονίσματα. Αὐτὰ ἀνάδευα κατὰ φρένας καὶ κατὰ θυμόν ἐκεῖνες τίς μέρες, καθὼς κολυμποῦσα ἀνόμενα σέ μισοσκότεινη θάλασσα ὕστερα ἔφευγα ἄκεφος γιὰ τό σπίτι· ἔτσι πρὶν ἀπὸ τὴν Παρασκευή.

Ὅμως στίς 10 τοῦ μηνός ὄλα χαριτώθηκαν: μελέμιζε γερά, ὁ βόρειος Εὐβοϊκός κάλπαζε μέ λευκή χαλίτη, ἀνθοῦσε τό μπουγάζι, ψηλά ἤλιος κυριαρχικός, «γραμμένες» οἱ γραμμές τῶν βουνῶν, ἀπόκοντα μιά νικηφόρα φυρονεριά πού φανέρωσε βράχια μούσκληα καὶ κοχλίδια, καὶ πρωτόπλαστα τὰ χρώματα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς θάλασσας.

Λοιπόν ὄχι! Φέτος δέν εἶχα γευτεῖ τέτοια κολυμβητική μέρα. Ὁ φρεσκαρισμένος Εὐβοϊκός μοῦ ἔφερε στό νοῦ ἕνα παμπάλαιο ταξίδι Λίμνη – Χαλκίδα μέ καρδύτσουφλο καὶ τρελό καιρό. Ὁ κόλπος βέβαια εἶναι κλειστός, ὅσο σφοδρὴ κι ἂν εἶναι «ἡ πάλη τῶν στοιχείων» κανένα βαπόρι τῆς ἀκτοπλοίας δέν ὑποφέρει. Τότε ὄμως, μετὰ τὴν Κατοχή, βαπόρια δέν ὑπῆρχαν, οὔτε ἡ ἀνεμότρατα «Ἀετός» πού ἔκανε χρέη ἐπιβατηγοῦ ἦταν διαθέσιμη, ὥστόσο κάποιοι ἔπρεπε ὀπωσδήποτε νὰ ταξιδέψουν, βρέθηκε ἐκεῖνο τό ξεχασμένο πλευρούμενο κι ἕνας ἀπόκοτος καπετάνιος, μπαρκάρισαν οἱ ἀναγκασμένοι, μαζί τους ἡ θεία μου Λιλή, ὁ θεῖος Γιῶργος, πού εἶχε ὑπηρετήσει στά βασιλικά καράβια, κι ἐγώ, σχολιαροῦδι τοῦ Δημοτικοῦ.

Κάτω ἀπὸ τό Καντήλι μᾶς ἀλάλιασε ὁ καιρός. Θά λύνονταν τὰ γόνατά μου, ἂν εἶχα διαβάσει – ἀλλά πῶς, ἕνα δημοτικᾶκι; – ὅσα ἔγραφε στή Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἑγκυκλοπαιδείᾳ ὁ ναύαρχος Στυλιανός Λυκούδης, ἀρχιφαροφύλακας καὶ ἀρχιπελαγίταρχος, γιὰ τίς ξαφνικές ἐπιφορές τῶν ἀνέμων ἀπὸ τὴν κορυφή τοῦ Καντηλιοῦ. Τό θαλάσσιο ξύλο βογγοῦσε, πήγαινε καὶ δέν πήγαινε, ὁ καπετάνιος γιὰ νὰ γλυτώσει ἀπὸ τὰ ἐνδεχόμενα σιφούνια τράβηξε κατὰ τὴ Λάρυμνα, ἐκεῖ ὄμως ἦταν πολὺ πιό ἀνοιχτά καὶ τό κύμα χοντρότερο, ἄκουσα τὴ θεία μου νὰ λέει στόν ἀδελφό της «Γιῶργο, ἂν γίνεῖ κάτι, ἐσύ νὰ κοιτάξεις τό παιδί».

Αὐτὰ μοῦ θύμισε στίς 10 Ὀκτωβρίου ἡ γερὴ φρεσκαδοῦρα, καθὼς εἶχα ἀφεθεῖ στήν τραμπάλα τοῦ νεροῦ. Κανένα ἴχνος τοῦ παλαιοῦ παιδικοῦ μου φόβου δέν εἶχε μείνει ἀπὸ ἐκεῖνο τό ὑπερβολικὰ χορευτικὸ ταξίδι. Ἄ! θά τό ξανάκανα ἀπτόητος καὶ ἀνεμισμένος σάν τὸν πεισματάρη πλοίαρχο Ἄχαμπ.

Τραμπαλιζόμου, λοιπόν, κι ἄφρηνα ἐπιφωνήματα σάν μωρὸ κάθε φορά πού μέ σήκωνε ἡ ἔσκαγε τό κύμα, ἤμου ἔντελῶς μόνος στή θαλασσινὴ ἀγκάλη, κανεὶς δέν μέ ἄκουγε, λαρυγγίζα ἀσυνάρτητους στίχους μέ λέξεις ἄπαξ εἰρημένες καὶ παρευθὺς ξεχασμένες, κι ἦταν ἡ πρώτη μου φορά φέτος πού δέ βιαζόμου νὰ ξενερίσω. Βγῆκα μέ τό ζόρι, ἂν ἦταν μαζί μου καὶ ἡ Λαμπρινὴ δέ θά κατάφερνε οὔτε ρυμουλκὸ νὰ τὴν τραβῆξει ἔξω.

Οἱ κροκάλες κάτω ἀπὸ τὸν φάρο ἦταν ζεστές, παραδόθηκα μακάριος στό φῶς τῆς μέρας. Ὅμως δέν προσδοκοῦσα σήμερα νὰ καταπλεύσει, μισὸ στόν ἀφρό καὶ μισὸ στόν ἀέρα, τό κότερο τῆς μυθικῆς καὶ μοιραίας λοστρόμισσας πού ξεσήκωσε κάποτε τὴν πόλη. Ὅχι, σέ ἄλλον ἦταν δοσμένη αὐτὴ ἡ ὥρα.

– Πόλις πλέουσα! ψιθύρισα βλέποντας ν' ἀρμενίζει ἡ ἀπέναντι Χαλκίδα, μαζί μέ τὸν Ἅγιο Μηνᾶ καὶ τό πιό πίσω μικρὸ ἀκρωτήρι.

Ἦστερα ἡ ἀπλόχωρη ἄμπωτη μέ πῆγε στήν ἐκστατική καπετάνισσα. «Γυνὴ πλέουσα»! εἶπα καὶ ἦρθαν καταπόδι οἱ ἄλλοι τοῦ θαλασσινοῦ τίτλοι: Ἄνθος τοῦ γιᾶλοῦ, Κοκκῶνα θάλασσα, Τὰ λιμανάκια, Ναυαγιῶν ναυάγια, Μέ τὸν πεζόβολο, Στό Μέγα-Γιαλό, Ὀλόγυρα στή λίμνη, Τὰ ρόδι' ἀκρογιαλῆς, Οἱ ναυαγοσῶσται, καί, Θεέ μου, ἐκεῖνοι οἱ ἀνάκουστοι καὶ γιὰ πάντα ἀδευτέρωτοι: Τό μυρολόγι τῆς φώκιας, Νεκρός ταξιδιώτης καὶ –ναί, ναί, ναί!– Ὀνειρο στό κύμα.

Βγαίνοντας ἀπὸ τὴν ἐπικράτεια τοῦ φάρου καὶ τραβώντας γιὰ τό σπίτι κολυμποῦσα πιά στή θαλασσόβρεχτη μουσικὴ τοῦ Ἀλέξανδρου.

Ἰ. ΠΙΣΤΗΡΗΣ ἈΝΤΑΠΟΔΟΣΙΣ

Ἄνδρες τῆς Βασιλείας, τοῖς φιλάτοις,
ἐν Κοζάνῃ καὶ τοῖς Γρεβενοῖς καλῶς τυρβαζομένων,
καὶ τοῖς ἀλλοῖς ἀδελφοῖς ἐμῆς ἐν διασημοῦσι,
πῶς, Καρχεῖλαιος, Καμησιῶν ὄρεσι φορεῖται,
ἀναπνέουσαν καὶ γηθόμενους θανάτου· τοχρῆται
ὡχαιεῖται λόγων ἀξίον νὰ γένηται,
ἂν ἀναζητῆται αὐτὸς εὐαγγελιστὸς καὶ ἐσοπίος.
ὡχόμενος καὶ ὁμοζήτης. ἔγκαρδιῶς
ὡφροσύνην τὸ ἱερόν Δωδεκανήμερον,
ἐπὶ τῶν κατ'ἀμείνων ἡμερῶν ἡμέωσται ὁκτακτῶν!
Ἰ. Πιστήρης, Ἰ. Πιστήρης, Ἰ. Πιστήρης κτλ.

Στιχῆρης ἀνταπόδοσις ἐκ τοῦ Π.Β.Πάσχου

Εἰκόνες χειλοποίητες...

Τοῦ Β.Π. Καραγιάννη

Εἶναι δυὸ πίνακες ζωγραφικῆς - εἰκόνες δηλονότι. Καρφωμένες ἀνωθεν τῆς ἐξαπλωμένης κεφαλῆς μου ἐν ὕπνοις ἢ ἐν ξύπνοις, στόν καναπέ τοῦ οἰκιακοῦ γραφείου, ἐνθα καὶ διεξάγεται νυχθημερόν, χρόνια τώρα, ἡ ἀναγνωστικὴ βιβλιοκλινοπάλη διαρκείας ἕως ὕπνου ροχαλητοῦ, ὅπως καὶ ἡ πρώτη γραφὴ ἐκάστης συγγραφοκαναπε-διαπάλης. Ὁ ἕνας εἶναι λιθογραφία τοῦ ἐγκρίτου ζωγράφου κ. Π. Τέτηση "Τ. Σεφῆρης μέ χέρι στήν τσέπη καὶ εἰς τό ἄλλο κάτι σάν πίπα ἢ τσιμπούκι", θά τὴν ἔλεγα νὰ κοιτάει ἀριστερὰ ὅπως τὴν κοιτάμε· τὴν πῆρα ἀπὸ τό ἄλλοτε λογοτεχνικὸ περιοδικὸ Η ΔΕΞΗ, ὅταν τὴ μοίραζε ὡς προσφορά, ἀλλὰ κι ἀντιποσοῦ τόσων δρχ., δέν θυμάμαι, ἀφοῦ τό εὐρὼ διέγραψε πάσα μνήμη τῆς γλυκειᾶς δραχμῆς μας. Ἡριθμημένον τό ἀντίτυπον φέρει ἀ.ἀ. 25/240, ἄρα μέ ἱκανὸ βάθος χρώματος κι ὄχι ξεθωριασμένη.

Στόν ἄλλο μόνος, μοναχικός, μοναδικός καὶ χειροποίητος Αὐτός - τό Α μέ κεφαλαῖο - ὁ Ἀλεξ. Ππδ. Βαριά ἢ κορνίζα τῆς ἐλαιογραφίας τοῦ Δραγώγια (καὶ ὄχι τοῦ Γκόγια...) Ἐμμανουήλ (κι Αὐτὸς τέκνον τοῦ Οἰκονόμου Ἐμμανουήλ στήν

γειτονιά τοῦ ναοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, περσόνα τοῦ ἀλήστου ἀναμνήσεως Κωστή Παπαγιώργη), ἐκ Λευκοπηγῆς ὁρμώμενος καὶ εἰς Κάτω Σχολάριον Θεσσαλονίκης ἐγκαταβιβούντα ἐν τῷ μέσῳ τῆς τέχνης του μέ τὰ φαρμάκια, ἀλλὰ καὶ τίς φαρμακεῖες τῆς, πού ἔχει ἐμπρὸς - μακριά, δὲ λέω -, θάλασσα, σπίτι δὲ χτισμένο καὶ μέ πέτρες φεγμένους ἐκ τοῦ πατρῷου χωρίου, κυρίως στά ἐξωτερικά του διακοσμήματα.

Ἡ θεματολογία. Ἐπὶ τοῦ καμβὰ τοῦ Αὐτοῦ σὲ μονιῆς τοῦ οὐρανοῦ ἀνωθεν τῆς σκεπῆς τοῦ Καθολικοῦ μοναστηριοῦ, μᾶλλον τῆς Ἐσφιγμένου (κατὰ δήλωσιν τοῦ ζωγράφου) αὐτῆς τῆς πολιορκημένης (κοντεύουν τὰ χρόνια τῆς πολιορκίας τῆς Ὀμηρικῆς Τροίας) ζηλωτικῆς νήσου τοῦ Ἁγιονόρου ὅπου δέν ἔχουν μόνον ζῆλον ἐνθεον ἕως ὀλοκαυτώματος - ἀπειλοῦν διότι εἶναι συνηθισμένοι οἱ μόνες σὲ παρόμοια ἐκρηκτικὰ διαβήματα (Σέκου, Ἀρκάδι, Κούγκι). Ἐκεῖ φυλάγουν ἐπιμελέστερα κι ἀπὸ Τίμιον Εὐλόν, τεμάχιον τῆς σκηνης τοῦ μέγα Ναπολέοντος (μήπως τό προσκυνοῦν κιάλας κατὰ καιρούς;) ἀπὸ τὴν ἐκστρατεία του στήν Αἴγυπτο. Πῶς ἔφτασε ἡ χάρις του ἐκεῖ; Ἐνθεν κι ἐνθεν τῆς μορφῆς Τοῦ τρεῖς ἄγγελιοι παραστέκονται στήν Ἀνάληψή του μετὰ τὸν Θρίαμβον τῆς ἐγκόσμιας, ἠρωικῆς δυστυχίας του. Τὸ θέμα καὶ θέαμα μοῦ θυμίζει ὀρισμένως, μ' ἀρέσει δηλαδὴ νὰ τό σχετίζω ἔστω καὶ ἀδοκίμως, μέ τὸν πίνακα τοῦ Κ. Παρθένη Αποθέωσις τοῦ ἡρώος Ἀθανασίου Διάκου ἐκ τῆς κώμης Ἀρτονίνης καὶ τοῦ χωρίου Μου-

ΕΚ ΤΗΣ 1ης ΣΕΛΙΔΟΣ

σουνίτσας Παρνασίδου, που έλαβαν στέφανον μαρτυρίου (κατά τον Συναξαριστήν) δια σουβλισμού! Είναι αυτός ο πρώτος παιδικός μου άγιος και ήρωας. Εκτός του ότι έδιάβασα χιλιάδες (πολλές είπα) τόν βίο του από τον Τ. Λάππα συνταχθέντα, κι ήταν αυτό το βιβλίο το δεύτερον, με πρώτο τα «Παιδικά διηγήματα» του εν λόγω μας Άλξ. Ππδ., που ξεκίνησαν την παιδική μου, τότε, βιβλιοθήκη, δηλ. μία ξύλινη κάσα μέσα στην οποία έβαζαν οί γονείς μήλα και γεώμηλα αναλόγως της έποχής, (τη διεδέχθη μία πιατοθήκη). Στην ΣΤ' του Δημοτικού έπαιξα στο σχολικόν σκέτς «Ο ήρωας της Αλαμάνας». Σκηηνικώς έδιδάχθη υπό του Πολυχρονίου Παπαδόπουλου δημοδιδασκάλου, μύρο το χώμα που τον σκεπάζει χρόνια τώρα, όλο ποιήματά μας διάβαζε και περιπέτειες του διασήμου κυνηγού Μάικ Χιτζ όπως δημοσιεύονταν στο περιοδικόν «Ρομάντσο» και ξεχείλωνε την φαντασία μας (μου). Αλήθεια πώς απομνημόνευσα 100ν τόσες σελίδες τετραδίου δίχως ράγες• αυτοθανυμάζομαι εκ των υστέρων! Ως Αθ. Διάκος φορούσα ράσα του Παπατσεβά, γένια από μαλλί μαύρο συρραφέν σε πανί και μαλλιά άνεμίζοντα από την κόμη της μάνας που τα έκοψε και τα έκανε αυτοσχέδια περούκα. Ακόμα μυρίζω την ευωδιά τους κρατημένα μέσα σε φάκελο έπικοινωνίας της ταχυδρομικής στρατιωτικής ύπηρεσίας, ακριβόν ενθύμιον αυτοθυσίας μητέρας προς υιόν πρωταγωνιστήν εις πατριωτικόν σκέτς, όστις είχε έναντι του σε μία σκηνή του δράματος του ενώπιον του νικητή Όμερ Πασά, τριγυρισμένον με νεαρές μαθήτριες ως δούλες, μεταξύ των και την μέλλουσα σύζυγόν του – από τότε φαίνεται γνωρίστηκαν! Και έκλαιγε στον αυλόγυρο της εκκλησίας όλο το χωρικόν και σχολικόν ακροατήριον εκείνη την 25ην Μαρτίου του 1965, μάλλον.

Αλλά Παπαδιαμάντη είπωμεν έξ όλης της ψυχής κι εκ της διανοίας μας όλης. Έτσι λοιπόν:

Είκόν' άχειροποίητη, που στην καρδιά μου σ' είχα, κ' είχα για μόνο φυλαχτό μιá της κορφής σου τρίχα.

Νά σε χαρή κ' ή άνοιξη μαζί με τά λουλούδια, όπου 'ναι σαν άμέτρητα ζωγραφιστά τραγούδια

Τη χάρη σου τη σπλαχνική μη μ' άρνηστής, άρνί μου, άγάπη μου αιώνια, άγάπη μου στερνή μου.

Πρωτοείδα το ποίημα έγκλωβισμένο στο διήγημα «Θέρος έρος» του όποιον τον τίτλο, έτσι στα καλά καθούμενα κι άνευ άλλης όχλήσεως πνευματικής ή αισθητικής, έβαλα ως έξώφυλλον στην «Παρέμβαση» του θέρου που μās πέρασε, τη ευγενει καλλιτεχνική φροντίδι του Αη-Σωτηρίου Σιουτζιούκη, δεξιότηχνη της γραφιστικής τέχνης.

Η εικόνα Του αυτή εκ χειρός χειροποίητη, που προέκυψεν εκ του Έμμανουήλ Δρ., ως προεϊπωμεν, δώρον πολύτιμον. Όμως, όλο το θέμα ίσως έχει και μία θεολογική, εκκλησιολογική συνιστώσα που δικαιολογεί και την άνάμειξιν ιερατικών λέξεων. Τόν παρολίγον, λοιπόν, άγιο Ππδ., ό συγχωριανός του ζωγράφου καθηγητής Π.Β. Πάσχος ποιητής κ.λπ. του διέπραξε ακολουθίαν «Τά Παπαδιαμάντεια», (Ήγουν ύμνογραφικά σχεδιάσματα ποιηθέντα μέν παρά του έλαχίστου εν Αναγνώσταις Παντελεήμονος, τουπίκην Κεχραιοίου, ψαλλόμενα δε την γ' Ίανουαρίου, εις τιμήν και μνήμην του άγιου τών Νεοελληνικών Γραμμάτων όσιου Αλεξάνδρου του Νέου, του εκ της νήσου Σκιάθου όρμωμένου, Παπαδιαμάντη δ' επικαλουμένου), ή όποια δημοσιεύτηκε στον μέγα τόμον «Φώτα Όλόφωτα» σε έπιμέλεια του έλλογιμοτάτου Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλου. Άρα είναι έτοιμον το τυπικόν του πράγματος δια τους δεξιούς και επιδέξιους ψάλτες ή άριστερούς του

γλυκού νερού («...ψάλτην του γλυκού νερού, που κοιτάξεις το βιβλίον και τά λές στα κουτουρού...»), με τη μέλλουσα του συμβή άγιοποιήσιν, έστω και στην κατώτερη βαθμίδα τών όσιων, άς πούμε. Άλλωστε τόσοι και τόσοι έλαβον στέφανον παρόμοιον παρότι δέν έμαρτύρησαν έντελώς και με το γράμμα του εκκλησιαστικού νόμου περι άνακηρύξεως άγιών όσιων κ.λπ. Το λαϊκόν αίσθημα και το κάπως έγγράμματον ένστικτον διατηρεί άκόμη σαν ξεχασμένη ύποσημείωση του καιρού, του παλαιού ήμερών του τετραηλιτισμένου, τόν υπότιτλον «Ο άγιος τών νεοελληνικών γραμμάτων» κυρ' Αλέξανδρος, όπως τόν αποκαλούσε τις προάλλες, την προ του Χριστού Γενέσεως Κυριακήν, ό πρωτόπαπας παπά- Δημήτρης Χρσ. στο ναό τών άγιών Κων/ντίου και Έλένης, όπου έδιδεν συναυλία ή εκκλησιαστική χορωδία «Ίάκωβος Ναυπλιώτης» με ύμνους τών Χριστουγέννων, κι αυτός θεωρητικολογούσε περι τών ακολουθιών τών ήμερών.

Άλλ' άχειροποίητη; Θεϊκά δηλαδή φτιαγμένη! Άκουγα για την όμώνυμη εκκλησία της Θεσσαλονίκης. Πηγαίνοντας τά τελευταία χρόνια τακτικά σ' αυτήν την έμαθα. Κοντά της είναι ή όδός Κοζάνης. Δρόμος λιγοφώτιστος όχι πάνω από 80-100 μέτρα• μόνον μία είσοδος, πολυκατοικίας παρακμιακής, ύπάρχει. Στα κουδούνια της με σελοτέιπ κολλημένα σε άλλεπάλληλες στρώσεις τά όνόματα τών κατά καιρούς ένόικων του κόσμου τών ναυαγίων (Ναυάγια), προσφύγων και κατατρεγμένων φυλών που δείχνει το βιαστικό πέρασμά τους από κει δια το πουθενά της άπελπισίας τους.

Κατέβαινα τά σκαλιά να μπώ στο χαϊνον χάος του τεράστιου καθολικού της, και νόμιζα πώς γραφόταν με ύ-ψιλόν άρα και εκ του άχυρον να ήταν αυτή κατασκευασμένη. Κάθε άλλο φυσικά, αλλά επειδή είχα μερικούς οικοδομικούς ένδοιασμούς εκ του ότι ως παλαιός ναός θα είχε και πλίνθους στους όποιους το συνκεκτικόν τους ύλικό είναι το άχυρον, τότε γιατί όχι και με ύ-ψιλόν; Έσφαλα όμως.

Αλλά έλαβε το όνομα από εικόνα έντός της Άχειροποίητον φτιαγμένη όχι από άνθρωπινα χέρια, αλλά τότε από ποιά; Πάντως όχι από θεϊκά, διότι όπως καλά γνωρίζουμε εκ της παλαιάς Διαθήκης μόνον με τη γλυπτική κι όχι και με τη ζωγραφική άσχολήθηκε ό Θεός - ό ποιών θανυμάσια μεγάλα μόνον - και έκατσε κι έπλασε τόν Αδάμ. Και έντός της έντελώς όρθόδοξα, χριστιανικά μαχαίρια έσφαξαν τους Ζηλωτές τόν καιρό του 1345 και τους όδήγησαν, δικαίους και άδικους, γραμμή στον Παράδεισόν τους.

Σκέφτομαι, όμως, πώς μπορεί κάποια στιγμή, κάποτε, δέν ξεύρω πότε, αυτά τά δυό έγκόσμια εικονίσματα, το α' άβαρες το β' λίαν βαρύν να επιπέσουν επί της κοιμημένης κεφαλής μου, έξ αίτίας ένός σεισμού λ.χ. και της διαταράξεως της στερεότητος του καρφιού τους, με όλες τις συνέπειες της πτώσεως, κυρίως άν κατηφορίσουν με μυτερή διάθεση, κι άστα να πάνε. Έν τούτοις στη διάταξη επί τοίχου μένουν τοπίον άδιατάρακτον εισέτι. Το σκέφτομαι αλλά διαρκώς αναβάλλω την πιό ακίνδυνή τους διευθέτηση. Νά τους βάλω άλλοι άς πούμε. Όμως κάτι δέν μου επιτρέπει την μετακίνηση. Τους θέλω φαίνεται να μου κανοναρχούν στις άυπνίες - δέν τους βλέπω φυσικά διότι είναι στην πλάτη μου- να μου δρομολογούν τά όνειρα στις σημαίνουσες και παρασημαίνουσες άτραπούς και στενορούμια τους, ποτέ δρόμοι άνοιχτοί, αλλά μονίμως δρόμοι παλιοί που αγάπησα, καθώς λείι ό ποιητής και πόνεσα όπως όμοίως συμπληρώνει.

Έπί του παρόντος ενώπιόν τους κόβει βόλτες τώρα σταθερές και άγαπητικές άταξίες διαπράττων, ό άγαπημένος μικρός τού οίκου, τακτικά έρωτώμενος, και μάλιστα ενώπιον τρίτων, σε μία επίδειξη ματαιοδοξίας τών μεγάλων ήμών

- Μάριε ποιός είναι αυτός;
- Ο Σεφέρης
- Τί είναι;
- Ποιητής
- Κι αυτός;
- Ο Παπαμάντης...

Ός εκ τούτου, εκ στόματος νηπίων και θηλαζόντων, καταρτίσω αίνον...

Εικόνας χειροποίητες στον τοίχο όπου σας είχα Μόνιμη άπειλή κρεμάμενη στής κορυφής την τρίχα

Νά σās χαίρονται ό λιθογραφών άλλ' κι ό έλαιογράφος με τις άμέτρητες ώραιότητες χαράκτης και ζωγράφος

Τις χάρες τις μεθυστικές μην μ' άρνηστείτε παρακαλώ κι άς είναι «Αγάπες ταξιδιάρες στο κύμα το θολό»

-Αμήν!

Σημ. Το άνωτέρω γράφτηκε στο χέρι με στυλό πένας πολυτονικά, χτυπήθηκε στον Η. Υπολογιστή μονοτονικά κι έλαβεν την χάριν του πολυτονικού δια την έκτύπωσιν από τόν ρέκτη τών ώραιών γραμμάτων κι έκτυπώσεων κ. Άντώνιον Παπαβασιλείου του εκ Γρεβενών.

Οί κόκκινες κουντούρες

Του Άντώνη Ν. Παπαβασιλείου

Πώς και τόν έθυμήθηκε έκείνον τόν καπετάνιο; Τόν Ήλία της Μπαμπλένας, με την έορταστικήν βροστέραν του; Χρηστός και ειλικρινής ναυτικός, με άποξεχασμένα τά κεραμίδια της άμαρτίας, να γυροφέρνει τά μαγαζιά του Βόλου («έντός της παραθαλασσίας άγοράς») και να κοντεύει Πρωτοχρονιά.

Κόντευε το κρύο να φτάσει το δέκα υπό του μηδενός, Βαρθάγης να διατρυνά την ψυχή και ό σαλεπτζής άφαντος. Σε παραθαλάσιο βιβλιοπωλείο, λίγο πριν από τά φωτισμένα έλατα της Γαλλοκαλοσχεδισμένης πλατείας με το άγαλμα του άρχαίου δασκάλου. Και τί βρήκε περιχαρή; Παλαιά τεύχη, «δεύτερο χέρι» που λέν και οί Άγγλοι, της Νέας Πορείας. Αρχικά τόν έθελε το του Δεκεμβρίου 1962. Τάκης Βαρβιτσιώτης, Παύλος Παπασιώπης, ό Ν.Γ. Πεντζίκης με τόν οικείο Αλιάκμονα να ρέει δισέλιδος, Κλείτος Κύρου. Μετά από ζεματιστό καφέ έπανήλθε και άλλα δυό τεύχη βούτηξε από τις στοιβες του χρόνου. Δέν μπόρεσε, δέν τά κατάφερε ό τάλας να ξεχωνιάσει του Ίουνίου 1969, όποτε και έγεννήθη. Μά το ένα το χάριχε με την όλοσέλιδη -του όπισθοφύλλου- διαφήμιση ζύθου (να τά έξωλογοτεχνικά κριτήρια!). Α, και άλλοι το λοιπόν παλεύανε με τά έγμα τά γράμματα! Κοίτα να δεις! Δέν έχει το μονοπώλιο στην ευαισθησία και στον λόγο σαν «ρόδο καρφωμένο στο δοιάκι» (Lawrence Durrell μεταφρασμένος από τόν Κύρου) ή δικιά μας ή γενιά και μόνο;

Ψήγματα βιβλίων πρόλαβε και ειδε. Στόν επάνω όροφο ταχυφαγείου (Τσιμισκή & Βενιζέλου) ξεφύλλιζε καταλόγους εκδόσεων και άλλα τινά. Άπέναντι, διαγωνίως, κατάσταση που έφερε το όνομα της θυγατρός του και επί του κεπεγκιού γραμμένο το κόκκινο «Αυτοδιαχείριση στην παραγωγή». Πλησίαζαν και εκλογές, μά αυτός ξεφύλλιζε ενηδόνως την Έστία τών Χριστουγέννων του 1914. Και τότε, όπως και τώρα, κάποιοι «μυδραλιοβολούσαν την ύφήλιον με δηλώσεις». Γαλλικά άεροπλάνα έβομβάρδιζον τās Βρυξέλλας (και είχαν περάσει 7 μόνο έτη που ό καπετάν Ήλιος είχε γυρίσει άλμυρόβροχτος στην νήσο του). Οί ρεκλάμες αναβόσβηναν έντύπως: «κουραμπιέδες και βασιλόπηττες με φρέσκο βούτυρο, γιαούρτια κατά συνταγήν του δόκτωρος Μετζνικάφ», «έφθασαν ευχετήρια και δελτάρια άγγλικά εις τά καταστήματα Πάλλη» κ.τ.λ.

Αγόρασεν μόνο δυό λεπτειλίπτες εκδόσεις τυπωμένες εις την Παιανίαν («και τās έβαλεν εις το άριστερόν θυλάκιον του γελέκου») και έναν χονδρόν, σκονισμένον τόμον (άποξεχασμένος -ό καημένος- εν μέσω πληθώρας έντύπων), «La Maison à vapeur» του Ίουλίου Βέρον.

Σελιδοχάρτια χαράς και χάρης.

Νά κάμουν στοιβες, σωστές θημωνιές τυπογραφικές. Διπλές και τριδιπλές. Κοντά στις άλλες, τις άχαρες. Νά τόν καλούν, να του φωνάζουν.

Πολύ έλυνπειτο όταν δέν μπορούσε μαζί τους να συμποσιάσει. Σφόδρα • που γράφει και ή προφητεία («εί σφόδρα λελύπησαι επί την κολοκύνθην;» • την διάβαζε, με εύφροσύνη όρθρινή, εκεί στο άριστερό αναλόγι).

Λέξεις και γράμματα σκορπισμένης ευαισθησίας, τρυφερότητας και φιλίας. Συνάξεις άόρατες φίλων που καρυκεύουν την ζωή. Στίχοι και άπόηχοι βίου, άφωνοι και σιωπηλοί. Πόσο ήθελε καθημερινά να γιορτάζει μαζί τους. Ήτο, πραγματικά, «οί κόκκινες κουντούρες» του. Λαμπρές μογιές άνάμεσο του μαύρου μελανιοϋ ένός ήμερολογίου βριθόντος ύποχρεώσεων και καταληκτικών ήμερομηνιών. Και έπρεπε να τά προλάβει όλα. Με το μυαλό άλλου.

«...μά δέν ήτον το μυαλό του ρολόι δια να τά ένθυμηται όλα' ένας νοϋς, κι αυτός ρωμαίικος...»

Ήθελε γλήγορα -γλήγορα να ξεφορτωθεί τά παλιοσίδερα του καθ' ήμέραν, να «ξεφορθεθεί», να διεκπεραιώσει τάχιστα τις ύποχρεώσεις τις διαρκώς άναανεωόμενες. Και να βάλει τις «κόκκινες κουντούρες» • και γιατί όχι, με ένα ποτήριον από φιάλην πλήρη ήδυγεύστου μαύρου οίνου, να αναπαυθεί όλιγον.

«...Πλήν, από πάνω από τά σίδερα και το ψαλίδι, εις την ιδίαν δέσμην, ήσαν κ' οί κουντούρες οί κόκκινες, μυτερές, της Μαργαρώς της Πασσίνας. Έξ άπροσεξίας του ναύτου έπήγαν κ' οί κουντούρες μαζί με τά σίδερα. Ο καπετάν Ήλιος έπρόφθασε και τās ειδεν εν άκαρει, ως πτερωτάς, παλλομένας, πριν βυθισθούν εις το κύμα. Ω, πόσον έλυπήθη! Και τί λόγον θα έδιδεν εις την γειτόνισάν του, την Μαργαρά της Πασσίνας;...»

Έτσι γίνεται. Μά και τί να κάμεις; Θυμάσαι τώρα το λευκό βιβλίο, (τό μολύβιαζες με το μαβι το φαμπεράκι, τότε);

«...σκέφου πώς είν' αδύνατο πώς είναι κι άπολύτως περιττό να ξεφωνίσης και να πής όλη τούτη τη φλόγα όπου τρώει τά σωθικά σου...».

